

BOGANMELDELSE

Helga Bruun de Neergaard:

AVIGTAT – Grønlandske skindmønstre

Høst & Søns forlag, kr. 28,00 uib.

Forfatterinden Helga Bruun de Neergaard har med sin bog AVIGTAT reddet en uerstattelig grønlandsk kulturskat fra forglemmelse – de smukke skindbroderier, som pryder grønlandske kamikker og bukser og gjort denne ældgamle tradition tilgængelig for håndarbejdsinteresserede.

I indledningen fortæller forfatterinden om årsagen til, at hun kom til at interessere sig for skindbroderierne, og man forstår hende fuldt ud i den respekt, hun udviser for de grønlandske kvinder, som ved vegstenslampens svage lys i små hytter kunne frembringe deres skønne håndarbejder med arbejdsslidte hænder og frostbidte fingre.

Mandens opgave var blot at fange sælen, kvindens var foruden at tilberede maden, som sælen bragte til huse, også at udnytte skindet.

Fra ældgammel tid har skindbehandlingen hvilet på nedarvede traditioner og gennem århundreder har sælens skind været benyttet til kajakbeklædning og skindtøj som f. eks. bukser og kamikker. Det var disse beklædningsgenstande, der frem for alt blev pyntet med farvestrålende borter i smukke mønstre, sammensat med minutios akkuratesse.

Den grønlandske kvinde havde i sit hjem, inden hun giftede sig, lært alt om skindets behandling, vask, garvning, farvning osv.

Helga Bruun de Neergaard giver i bogens indledning et stemningsfuldt indblik i den grønlandske kvindes hverdag, og man forstår, hvad sælerne har betydet for den grønlandske familie.

Det er mere end 25 år siden, forfatterinden begyndte at interessere sig for de grønlandske skindbroderier og deres utallige kombinationer og særpræg. Hun rejste rundt og tegnede mønstrene

af i farver, og de gæstfri grønlænderinder var betydelig mere imponerede af hendes tegning end af deres egen snilde.

Man forstår godt, at Helga Bruun de Neergaard gerne har villet have bogen frem, for den grønlandske festdragt er blevet mere og mere sjælden, dels fordi der er færre sæler, dels fordi så meget europæisk tøj vinder indpas. Endelig er sælskindene steget betydeligt i pris, de indkøbes og eksporteres og bruges til pelsværk rundt om i Europa. En anden årsag til, at man kun sjældent møder grønlænderinder i deres smukke festdragt er utvivlsomt det forhold, at den grønlandske kvinde i stigende grad lader sig engagere i fiskerierhvervet, i rejsefabrikker, fileteringsanlæg og salterier. Man har fået mindre tid og færre materialer til håndarbejde.

Forfatterinden skildrer sælskindenes behandling lige fra sælen bringes i land, til broderiet begynder, herunder de forskellige farvningsprocesser som er meget interessante, blandt andet fordi grønlænderinderne har benyttet forskellige planter, de har hentet i fjeldene. Også broderiteknikken får man et indblik i. Perlekraven omtales kun kort, fordi den ikke direkte sorterer under emnet, selv om den hører med til festdragten.

Teksten har fået et engelsk resume, så bogen kan læses uden for vore grænser, og det er faktisk spændende, hvordan grønlænderindernes fjerne slægtninge i Canada og Alaska vil tage imod den.

De 46 farvetavler med ialt 153 skindmønstre er trykt i 6 farver, og bogen er i alle enkeltheder en smuk og værdifuld bog, som forfatterinden, forlag og trykkeri fortjener både ros og tak for.

Fru Helga Bruun de Neergaard har med dette arbejde bevaret en kulturtradition for eftertiden, og endnu en række år fremover vil bogen utvivlsomt have hverdagsværdi for den grønlandske kvinde, der endnu beskæftiger sig med dette smukke håndarbejde.

h. c.